

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI.

Ч. 3. — Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 6-го січня 1943.

No. 3. Jersey City, N. J., Wednesday, January 6, 1943.

VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ

ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE

ПАЙКИ ПАЛИВНОЇ ОЛИВИ ЩЕ БУДУТЬ ЗМЕНШЕНІ

ВАШИНГТОН. — Урядові чинники заповіли, що нема чого сподіватись якоїсь полегшії, коли ходити про паливну оливу. Східні стейти не то, що не дістануть більших пайків, але мусять готуватись, що ті пайки, котрі нині існують, можуть бути зменшені. До того самого закінчення дійшов сенатський комітет, назначений спеціально на те, щоби прослідити ту справу. Зпаси оливи під теперішню хвилю у великій кількості йдуть на фронт. Також збірникові кораблі заняті воєнною службою. А воєнні справи нині є важливіші від цивільних. Люди за фронтом можуть троха померзнути. Вони мають багато способів, щоб якимось пристосуватись до хвилювого холоду. Але воякам на фронті треба дати все, чого їм потрібно, бо крім елементарних небезпек, як ось студії, вони ще мають перед собою небезпечного ворога зо зброєю в руках.

ВИНУВАТИ ПІДРИВНОЇ РОБОТИ.

ВАШИНГТОН. — Велика лава присяглих признала винуватими провини підривної роботи, що вносила деморалізацію в ряди американської суспільності, 33 осіб. Серед них знаходиться видавець нью-йоркського тижневика „Сондей Інквайрер“, Вільям Грифит, Елізабета Ділінг, Джордж С. Фірек, Джордж Детередж, Вільям Додлей Пелей, Джералд Виррод, Прескат Денет і інші. Всі вони були провідниками в різних підривних організаціях, або були видавцями газет, що ширили підривні кличі.

ЗАГАДОЧНЕ ЗАМОРДОВАННЯ ДІВЧИННИ.

НЬО ЙОРК. — Якийсь невідомий справник провів заду кухонним ножом дівчину Доротео Губарт, як вона вранці йшла до роботи. Сталось це на 149 вулиці в Бронкс. Тяжко ранену дівчину знайшли два її знайомі, як вона хитаючись пробувала йти далі вперед. На запит, що сталось вона лише сказала, щоб її відіслали до шпиталю. Та заки прибув амбулянс, вона вже була мертва. Поліція вислала 50 детективів, щоб вияснити цей морд. Але дотепер не знайдено найменшої позначки, хто це міг бути. Знайдено лише шість-цалевий ніж. Замордована дівчина не мала ворогів. Поліція-припускає, що можливо злочинець взяв її за когось іншого, або може злочинець був якимсь маняком. Поліційні розшуки далі тривають.

НІМЕЦЬКІ ВЛАСТИ ЛЮТЯТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — В дипломатичних колах Вашингтону говорять, що німецькі влади поклали в велику лют, з приводу опублікування американської „білої книги“, в котрій документально подано, хто спричинив війну. Німецька пропаганда старається ослабити аргументи, виложені в тій „білій книзі“, та старається вини причинити комусь іншому. Але в обличчі довголітньої нацистичної політики, відомої по цілому світі, це їм не вдається.

ЗА МИРОВУ РАДУ.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Дирксен виробив проект, котрий він хоче предложити перед наступною сесією конгресу, на основі котрого можна було б створити в Америці урядову мирову раду, зложену з представників обох федеральних законодавчих палат. Та мирова рада вже тепер заставлялась би над ріжними міжнародними справами, над ріжними спорами поодиноких народів і держав, над ріжними економічними справами і все це розбирала та дивилась, яке відношення це має до американських інтересів. Опісля вона виробляла ріжні проекти, які можна було б закінченні війни впровадити в життя. Бо по закінченні війни не буде багато часу розбирати тих справ і знов може зайти таке, що будуть пороблені ріжні помилки.

ПОСИЛКИ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ.

ВАШИНГТОН. — Бюро воєнної інформації повідомило, що Американський Червоний Хрест, як лиш довідається про котрого полоненого, що знаходиться в німецькій полоні, зараз посилає йому пакки з харчами і іншими необхідними продуктами. Ті пакки доходять до рук полонених. Таких пакоч дозволено посылати що місяця по одній. Крім того родина може вислати одну пакку на два місяці, котра важила б по вісім і пів фунта. Що можна посылати в них пакках, може пояснити кожна почта. Червоний Хрест зо свого боку, як лиш довідається про полоненого, повідомить також родину полоненого і подасть його адресу.

ЗАКЛИК ДО ЖІНОК.

НЬО ЙОРК. — Директор воєнного вишколу, д-р Нюмен, зробив заклик до жінок, щоби користали з 20-тижневого воєнного технічного вишколу і записувались на курси. З тим вишколом вони можуть дістати добрі праці.

В СЕ ІДЕ І ВСЕ МІНАЄ ТЕЖ І В НАШОМУ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ ЖИТТЮ. ТА ЯКЩО МИ ЗАВВАЖУЄМО В ТОМУ ПОСТІЙНОМУ РУСІ ЯКИНСЬ ПОСТІП. НАМ'ЯТАЙМО, ЩО ВЕЛИКА ЙОГО ПАЙКА ЗАВВАЖУЄ СВОЄ ІСНУВАННЯ ТОМУ ДУХОВИ. ЩО ЙОГО ВІДБИВАЮТЬ СТОПКИ „СВОБОДИ“.

ВІД 50 РОКІВ ВПЛИВАЄ „СВОБОДА“ НА НАШЕ ГРОМАДЯНСТВО В ТОМУ НАПРЯМІ. ЩОБ ВСІ МИ БУЛИ ВІРНИМИ І ДОБРИМИ ДІТЬМИ АМЕРИКИ. А ТЕЖ, ЩОБ ЗАХОВАЛИ БЛАГОРОДНІ ПОЧУВАННЯ ДО ТОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. ЯКОГО КРОВ ПІШЕ В НАШИХ ЖИЛАХ. ПО БОЗІ — СВОБОДА ПОДІННІ СТОЯЛА В НАС ЗАВЖДИ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ. ТАК, ЯК ЦЕ ВІДЧУВАЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРІД І УКРАЇНСЬКИЙ ТАКОЖ. ТОМУ САМЕ. КОЛИ НАМ ПРИХОДИЛОСЬ ЗГАДУВАТИ ЗА ВИСОКІ ІДЕЇ, ЩО ДОРОГІ АМЕРИКАНСЬКОМУ НАРОДОВИ, ЩО Є НА ВОЛІ. НАМ ВИДАВАЛОСЬ ПРИРОДНИМ, ЩОБІ ДОДАВАТИ, ЩО ВОНИ ТАК САМО ДОРОГІ І УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВИ. ЩО Є В НЕВОЛІ.

ОСЬ ТАК — ЗА ПОСТІП, ЗА АМЕРИКУ, ЗА ПОНЕВОЛЕНУ УКРАЇНУ ПІШЕ „СВОБОДА“ ВІД 50 РОКІВ. І ВІД 50 РОКІВ ЗУСТРІЧАЄ КОЖНЕ РІЗДВО ХРИСТОВЕ З ТОЮ КРИШКОЮ ВІРОЮ, ЩО ЇЇ ІДЕЇ ЛІДІЯТЬСЯ. В НАДІЇ, ЩО ТАК ДІЙСНО СТАНЕТЬСЯ, ЗДОРОВІТЬ ВОНА ОТСЕ І ЦЬОГО РОКУ ВЕСЬ НАШ ЗАГАЛ. А ЩЕ ЗОКРЕМА НАШИХ СЛАВНИХ ВОЯКІВ, ЩО ДАЛЕКО ВІД НАС, СТАРОДАВНИМ ЗВІЧАЄМ:

Христос Раждається!

О. ДАЛЕКНИЙ

ПРИЙШОВ ДНЕСЬ...

В блакиті зорі розсвітають.

Якось інакше, як щоднини.

На землю, втомлену до краю,

З небес мов янголи злітають.

До нього: Господа й дитини.

Бо він родився вже між нами

(В палатах? Хатах? У вартатах?)

Бо він прийшов, як брат до

брата,

Щоб діти розшуки та нестями

Не володіли над серцями.

Прийшов палити в душі віри

У правди світку перемогу:

Щоб наші душі білі й сірі

На сталь і кремін, зартовіли

На нашу життєву дорогу...

РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАХОПИЛИ НАЦІСТИЧНУ ЛЕТНИЧУ БАЗУ

ЛОНДОН. — Московське радіо подало у понеділок вечором спеціальний комунікат, що російські війська захопили велику німецьку летничу базу в Чернишовськ та залізничну станцію Чернишків. Червона армія забрала там велику воєнну добу, між іншим: 17 літаків, 2,000,000 куль, 500,000 літакових бомб і великі припаси, військові й цивільні.

У Північному Кавказі російські війська захопили одну заселену місцевість, вбили в ній 300 німців і забрали один повз, 5 троків і 20 машинових крісів.

ФРАНЦУЗИ В ТУНІСІ РОЗБИВАЮТЬ ПОВЗОВУ АТАКУ ОСІ.

АЛІАНТСЬКА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Французькі війська, вживаючи американської зброї до розбивання повзів, перемогли німецьку й італійську атаку повзів на французькі позиції в Фондуку, в котрій взяло участь пів сотки повзів.

ЖІРО РОЗСТРІЛЮЄ ПАРАШУТИСТІВ.

ЛОНДОН. — Мароканське радіо подало вістку з головної квартири генерала Жірода, що на його приказ розстріляно неозначене число „місцевих“ парашутистів, що їх скинено з німецьких літаків на зади аліантських військ для ведення агітації серед місцевого населення. Донесення додає, що ця „пята коломна“ найшла мало охочих. Всім, що попомгли піймати парашутистів, уряд дає нагороди.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ПРИХАВ ДО ПІВНІЧНОЇ АФРИКИ.

ЛОНДОН. — До головної аліантської квартири в Північній Африці прибув Гарольд Макміллен, ново встановлений британський представник у Північній Африці. Його першим завданням буде конференція з генералом Жіродом і іншими французькими провідниками. Ця місія є видимо британською спробою довести до якогось порозуміння з французькою командою в Північній Африці.

НІМЦІ ФОРТИФІКУЮТЬ ПІВДЕННУ ФРАНЦІЮ.

ЛОНДОН. — Німецька окупаційна влада поділила неокуповану колись Францію на дві військові округи: східну округу займають італійські війська, а західну будуть далі окупувати німці. В обох негайно почато скріпляти фортифікації.

У Марсєлі підложено бомби під німецьку головну квартиру. Німецька команда грозить репресіями, як винуватці не будуть піймані.

БРИТІЙСЬКІ БОМБОВИКИ НАІЗДЯТЬ РУРЩИНУ.

ЛОНДОН. — Бритійські бомбовики доконали масового рейду на промисловий осередок у Рурщині. Втратили тільки три бомбовики. Був це перший рейд нового року на Німеччину.

НІМЦІ ВІДЧУВАЮТЬ ВТРАТУ ПІВНІЧНОЇ АФРИКИ.

БЕРЛІН. — Як видно з німецьких часописів, німці почали відчувати наслідки захоплення Північної Африки аліантими. В газетах повно статей з випадами на аліантський монопол фосфатів, котрі німці побирали досі з Тунісу, Альжіру й Марокка, а котріх брак загрожує поміжно німецькому рільництву.

ЗАТОПИЛИ ІТАЛІЙСЬКИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.

ЛОНДОН. — Підчас недавніх операцій на Середземному Морю коло Північної Африки британський корабель типу „тродера“ затопив італійський підводний човен „Емо“. Залого, що покинула потапаючий човен, витягнуто з моря на чердак „тродера“.

НЕ МАЮТЬ НАФТИ ЧЕРЕЗ НЕВДАЧУ НА КАВКАЗІ.

СТОКГОЛЬМ. — Внаслідок того, що німецькі війська не вдали захопити нафтових теренів коло Грозного на Кавказі, Німеччина відчуває поважно нестачу нафти. Через те німецький уряд приказав чим скорше переміняти різні машини, вживаючи газоліну, на машини, вживаючі газу.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ ВОРОГА НА КРЕТІ.

КАІРО. — Великі американські бомбовики системи „Либерейтор“ доконали масового рейду на німецькі позиції на острові Креті. Рейдери скидали на ворога 1,000 фунтові бомби.

ЗГИНУВ НІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ.

ЛОНДОН. — Бритійське радіо подає за шведськими газетами, що у кампанії в Північній Африці згинув генерал Гейнц фон Рандов, командант 21, німецької панцирної дивізії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

З П'ЯТЬДЕСЯТИМ РІЗДВЯНИМ ПРИВІТОМ!

У цьогорічне Різдво Христове здоров'я "Свобода" українське громадянство в Америці, як і кривих братів та сестер наших, що зустрічають отце Різдво в Україні, чи на чужині, таким самим традиційним значаєм, як здоров'я їх тому 50 років, коли промовляла до них перший раз у це велике Свято. А в тому привітному слові спереду 50 років, як і в кожному наступному на протязі 50 років аж до нинішнього Різдва, згадували ми, що отце:

*Вродився Лицар в туго ніч,
Що зве усіх братами,
Здійме полуду з наших віч,
Бо має руку—мамі.*

І як воно було актуальним тому 50 років, і впродовж 50 років, щоб „зійшла полуду з наших віч“, так нині є воно ще актуальнішим. Бо треба, щоб усі ми добре відчували і зрозуміли наші завдання супроти тої світової борні, в якій вагається доля народів на ототітці, а може декого з них і — навіки. Бож важиться знову теж і доля так нам дорогого українського народу, що то переживаючи нові терпіння і нову трагедію підноситься у те Різдво знову догори своє серце, бо, споглядаючи на Новородженого, вірять, що

*Не довго, митарі скупі
І білі фарисеї,
Будете дань збирати собі
Без чесних прав на неї.*

Очевидно, що це станеться, як перемаже Христова Правда. Але саме її поставлено на першому місці в тому таборі, в якому ми знаходимося і в якому віддаємо себе вцілості для тої цілі, щоб він виїшов з тої світової борні повним переможцем. В тому таборі є наша Америка і це є для нас найважливіше, бо саме їй треба виявити у тій борні якнайбільшу силу, щоб таким чином найсильніше заважити не тільки на перемозі на полі бою, але й потім — на полі мира. Бо тільки тоді можемо надіятися, що вже не заважить при настанні нового ладу в світі дух фарисеїв, а тільки Дух Того, що приніс з собою мир для усіх людей доброї волі.

Різдво тому 50 років! Які бідненькі ми тоді були в Америці! Як благала у те Різдво „Свобода“ наших людей, щоб брались закладати „Розумове братство“, щоб десь

які терпіння і глуми за саму згадку, що існує якась „Україна“ і якийсь „український нарід“! І скільки було то закликів, щоб десь записувала свої церковці чи якась українська школа!

Доперва глибоко відумавшись в усе те, чого український нарід дізнався в Америці, та що сталося за цей час з нашими братами в Старім Краю, доведе нас в сьогоднішнє Різдво Христове до кріпкої віри в те, що Божа Сила і Божа Ласка таки є при трудах і терпіннях українського народу: ось тут у вільній Америці, й там, у поневоленій Україні.

Залишається отже тільки одно:

Далі працювати! Далі вірити! Далі жертвувати! І далі з гідністю терпіти, якщо треба витерпіти, щоб обороняти слушну і чесну справу.

Америку далі боронити з цілою душою. Це наш край, і то добрий край. Але теж і пам'ятаймо, що нашим обов'язком є теж обзиратися за Україну. І то не так тому, що ми з українського роду, а в першу чергу тому, що ідея зв'язана з Різдом Христовим вимагає, щоб теж і український нарід уже раз зажив вільним життям.

Клявдія Олесницька.

Ялинка

~~~~~

На нашому подвір'ю поставили ялинку. Як лежала на землі, простягнена на цілу довжину, повязана шнуром, серед дитини, що збіглася з цілого сусідства та обступила доквругу — подібала на Гудівера, увязаного громадою ділуптів. Непорушній, безсильний великан.

Аж четверо людей заходили біля цього, щоб поставити її просто. Та коли випиримася серед каміної клітки п'ятиповерхових стін, і я поглянула на неї вніз з могого вікна — подібала скоріш на куцик, ніж на дерево. Там, у якомусь лісовому царстві, пишлася струнким ростом та розтагала віги, щоб володіти простором. Тут, між людьми, які краше за неї вміли піднімати небесні висоти, станула немов пригнута журбою, покривджена, неперібною. Та проте преблагато-зелена та роскішно гарна.

„Ялинка, ялинка!“ — кликали діти, стрибаючи кругом. І під звуки цієї новини творилися вікна та вихилилися люди — усі зі зором зверненням

на живу зелень, що значея зацвіла між віниками безлистя кущів, немов чудо природи.

І старий власник хромої собачки з виглядом більш недоволення, як у його безлізкого приятеля. І жінка у нічному біллі, якій крик дитини перервав останні хвилини співного сну. І це один старик з шклями на кінці носа та газетою у руці — і кілька жінок з невпорядкованим волоссям та одягом, що вимовно свідчили про постійні заняття та ранину метушню. Створилися доквруги жива картина типових жителів мешкального міського дому, що остануть тут після цього, як ранішні години вигнали з нього весь людський матеріал, пригожий для зарплаткової праці. Жінки-хазяйки, старіки і діти. Вихилилися крізь вікна, поглядали на цю ялинку і миттю ставали далі від цього, що перед хвилиною запрятувало їх думки, чи вповнювало руки. У кожному прохнювалося обличчя, з'являлася усмішка на устах, а слова признання для хлопця,

Проф. Микола Чубатий.

Українська Народна Легенда про Відродження Самостійної України

Стара легенда про Лицаря Михайлика та про київські Золоті Ворота.

Від соток літ по нинішній день живе між українським народом на східній Україні незвичайно характеристична та цікава легенда про Лицаря Михайлика та про Золоті Ворота. Лицар Михайлик це так популярно переказаний св. Михайло, олікув київської України-Руси; Золоті Ворота це слава в українській старій історії віздова брама до столиці стародавньої держави, до Києва, звинена київським князем Ярославом Мудрим в часі найбільшої світлості та могутності України перед 800 літами. А прозвані вони Золотими від того, що над мійськими мурами, в яких була ця віздова брама, князь Ярослав Мудрий звинув церкву в честь Пречистої Богоматері та покрив її золоченою бляхою. Хто їздив до Києва здалека видів як у проміннях сонця світила віздова брама. Через те й самі ворота, Золотими прозвані, є немов символом того періоду світлості та могутності самостійної України.

Народна легенда про Лицаря Михайлика та Золоті Ворота говорить, що коли татари 1240. року здобули й зруйнували Київ та Україну підбили під своє володіння, могли раз на віки покласти кінець самостійному державному життю українського народу, колиб їм було удалося теж знищити самі Золоті Ворота. А знищити їх намагається кожний ворог України. Однак це тоді

ли вже не станеться, бо в плянах Божого Провидіння є, щоб український нарід відродився до стану давньої своєї світлості та, щоб знов Україна стала незалежною на сході Європи. Тому саме в найкритичнішу хвилину опікув України - Русь, Святий Михайло, все представляючи як ангельський лицар, звин Золоті Ворота на свої плечі, укрит та захопив їх перед знищенням аж до слушного часу відродження світлості Києва, призначеного в плянах Божих. По словам одної відомішої Михайликової легенди Лицар Михайлик схоронив їх під Дніпром, щоб ніякий ворог там не дістався. По думці другої він поніс їх на своїх ангельських крилах через Карпати аж на гору Атос, звідки пішла християнська цивілізація на Україну, й там їх схоронив. Бо не суджено Україні бути все в чужій неволі. Прийде цілком певно такий час, що голос з неба скаже: „Золоті Ворота! Вам пора знов стати в Києві!“ Тоді Лицар Михайлик принесе Золоті Ворота до української, вільної вже столиці та поставить їх на старому місці. І вони знов засяють золотим відблиском на сонці, як теж засяє своєю світлістю вільна від наїзників Україна. Це станеться аж тоді, коли буде повна безпека, що ніякий ворог не знищить вже Золотих Воріт. Оце зміст та провідна думка легенди про Лицаря Михайлика та про київські Золоті Ворота.

Що означає Михайликова Легенда?

Історичні легенди криють в собі часто якість зерно правди, історична наука нерідко й використовує легенди у своїх дослідах над відтворенням минулого. Річ природна, що Михайликова Легенда не криє в собі ніякої історичної правди, вона занадто фантастична, щоб була історична, але вона криє в собі щось цінніше від історичних фактів. Вона криє у собі задуману ідею українського народу, а саме його тугу за відродження світлості старої України та за її самостійним державним життям. Це є на сто відсотків політична легенда України, хоч убрана у таку шату найновішого оповідання, немов казки.

Історичні легенди криють в собі часто якість зерно правди, історична наука нерідко й використовує легенди у своїх дослідах над відтворенням минулого. Річ природна, що Михайликова Легенда не криє в собі ніякої історичної правди, вона занадто фантастична, щоб була історична, але вона криє в собі щось цінніше від історичних фактів. Вона криє у собі задуману ідею українського народу, а саме його тугу за відродження світлості старої України та за її самостійним державним життям. Це є на сто відсотків політична легенда України, хоч убрана у таку шату найновішого оповідання, немов казки.

йде час рішального бою за незалежність Сербії. Цей прапор мав наново повстати у місті Такові, звідки серби стоїть тому підняли боротьбу з турками за волю. Аналогія тої сербської легенди з українською Михайликовою Легендою аж надто очевидна, її теж сербські патріоти - самостійники й використали у боротьбі за незалежність.

Немає ще правдивого господаря на Україні, тільки наїзники!

А від того часу, коли то Лицар Михайлик забрав Золоті Ворота української столиці, щоб заховати їх від знищення, минуло вже сім соток літ і той голос з неба, щоб Золоті Ворота поставити знов на своєму місці, ще не прийшов. Чому не прийшов? Тому, що ні один із дотеперішних окупантів української землі не хоче відновлення світлості українського Києва, тільки навпаки його поневолення. Тому Лицар Михайлик чекає ще на той слушний час. По татарах прийшли у Київ литовці, по них поляки, по поляках москалі, спершу царські, по них червоні, а український нарід вірив, що ні одна із дотеперішних влад не є владою українського народу, ані одна із цих не є правовитим спадкоємцем влад князя Ярослава Мудрого над українською землею. Коротка самостійність України за Хмельницького чи Мазепи, чи по першій світовій війні, не були це тим пригожим часом, щоб Київ засяв золотим блиском волі. Золотими Воротами. Однак той час прийде, така своя рідна влада появиться й український нарід стане господарем на рідній землі. І аж тоді знов заблестять Київські Золоті Вороти.

А впродовж тих сім соток кожний із окупантів української землі підносив претен-

дзії на український Київ. Та український нарід, споглядаючи на їх діла, себто на винищення, а не зріст українського народу, каже: „Ні, це не ви! Правовитий господар української землі ще прийде, напевно як існує напевно відвічна справедливість й правда в плянах Всевисшнього“.

В часі старої історичної Польщі може й даятого, щоб використати віру українського народу у свого Лицаря, Ангельського Михайлика, проголошено було „Св. Михала патроном Русі“. До останніх літ поляки на Західній Україні дуже прочисто обходили свято, однак воно було у давнину й лишалося до о-

станніх днів тільки святом російського народу над Україною тай сотками літ працювала над тим, щоб вибити українському народу з душі українських людей, але теж намарно. Двіста п'ятьдесят літ працював над тим „доцільно“ московський окупант української землі, щоб навчити українців бути такими самими росіянами, також самої православної віри і почитати владу Петербурга як московського Кремля як свою рідну, як сонце ясне, але теж і це намарно. Цар батюшка Петро Великий уложив навіть для москвичів докладні інструкції, як то робити старую назвою українського народу „русским“, а в часах доброго гумору згадується навіть і про Київ як „мать русских городов“, але й то все надармо. Український нарід десь там на дні душі, у легенді вірить, що не Петроградів призначено сві-

тові з своїми Золотими Воротами призначено бути сонцем ясним для українського народу.

Червоні наслідники Петра Великого вернулись з Петрограда на Кремль, розбудували Москву на столицю червоних цілого світа, видумали новий фасон, як втискати українців у нову вдумку, в один „совєтський народ“. Та український нарід далі каже: „Ні, і не нам суджено обійняти світлість старого Києва. Правовитий господар української землі ще шойно прийде!“

Нові можновладці України сподівалися потягнути за волю український нарід кличчями безбожництва, клясо-

вої боротьби, приманою повогольської меншини на Україні, немов святом вічних колекціоністів на українських землях.

Прийшла московська влада російського народу над Україною тай сотками літ працювала над тим, щоб вибити українському народу з душі українських людей, але теж намарно. Двіста п'ятьдесят літ працював над тим „доцільно“ московський окупант української землі, щоб навчити українців бути такими самими росіянами, також самої православної віри і почитати владу Петербурга як московського Кремля як свою рідну, як сонце ясне, але теж і це намарно. Цар батюшка Петро Великий уложив навіть для москвичів докладні інструкції, як то робити старую назвою українського народу „русским“, а в часах доброго гумору згадується навіть і про Київ як „мать русских городов“, але й то все надармо. Український нарід десь там на дні душі, у легенді вірить, що не Петроградів призначено сві-

тові з своїми Золотими Воротами призначено бути сонцем ясним для українського народу.

Червоні наслідники Петра Великого вернулись з Петрограда на Кремль, розбудували Москву на столицю червоних цілого світа, видумали новий фасон, як втискати українців у нову вдумку, в один „совєтський народ“. Та український нарід далі каже: „Ні, і не нам суджено обійняти світлість старого Києва. Правовитий господар української землі ще шойно прийде!“

Нові можновладці України сподівалися потягнути за волю український нарід кличчями безбожництва, клясо-

ми вже й не говорилося про ніщо інше, як про це, наскільки але виконав він був наше поручення останнього року, та нащо у цьому треба звернути його увагу. Стефан заїздив під хатні двері та входив у кухню у хмарі морозної пари. Вигляд мав як жовнір, що приходить по прикази — як усе тоді, коли згори немав наміру виконати цього, чого від нього хотіли.

„Слухай, Стефане: може бути нижча як тамтого року, але густіша. І щоб мала плоскі, широкі шпильки“ — викладав хтось з нас Стефанові. „І щоб була симетрична“ — докидала сестра, що ледви приїхала вчора з міста і не встигла ще наломити своєї мови на лад, зрозумілий Стефанові.

Не виглядає, щоб Стефан надто цікавився цим, що значить те штурдерне слово. Хтось хвтає за рукав кожуха і висікає: „Щоб була рівна з усіх сторін, не безбока, або з усім гіллям у долі, а пуста на горі“.

І зелена, і рисна, і проста. І щоб верх не зломився, як буде завертати у браму, та щоб гілля не замітали дороги.

Стефан мав досить і збирався до виходу. Батько виходив за ним на двір і по розі додавав свої завваги.

Коли після Святої вечери запалили свічки на ялинці і святочний настрій починав окутувати хату наче мягкі, теплі зовні ангельського волосся — ми усі сиділи вдянені в неї та погоджувалися, що ніодного року не була вона така прегарна, як саме цього.

Проф. О. Ж. Фредриксен
(Miami University).

Витаю Вас з Ювілейним Різдвяним Числом!

Перший раз познайомився я з „Свободою“ так десь тому два роки, коли взявся за захоплююче мене діло, а це за редагування позаятого Вами видання англійською мовою „Історії України“ проф. М. Грушевського. Від цього часу читав я з зацікавленням „Свободу“ і „Юкрейніан Віклі“. І тому тепер мені так мило передати Вам моє гаряче привітання з нагоди того, що цьогогорічне різдвяне число „Свободи“ є ювілейним.

Можу сказати, що з тих багатьох часописів, що видаються в Америці чужими мовами, а які читаю мені більш правдиво, ні один не являється мені ні цікавішим, ні з ширшим світоглядом, як Ваш часопис. Ваша перша сторінка передає воєнні новини докладно, а редакційні статті ніколи не оминають обговорити інтелектуально всі ті проблеми, що є основної ваги; знову спеціальні статті з української історії й культури вважаю за такі, що заслуговують, щоб їх окремо заховати. Коли ж брати під увагу наші воєнні змагання, то мене цікавить ще й та маса артикулів, в яких обговорюються наскрізь практичні речі, як от пайкування. Та вже найбільшу гордість повинні відчувати американські українці, коли читають ось ті різні звіти з різних місцевостей, з яких видно, як український загальний добробут не тільки за тих, що є в боях рядках, але теж бере щедру участь у акції розпродажу воєнних бондів, в допомозі Червоному Хрестові та інших подібних підприємствах. Прийміть з цього приводу мої найкращі побажання.

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

В ДЕНЬ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

—: передає:—

JOHN ROMANITION

COUNSELLOR-AT-LAW

ГОЛОВНИЙ РАДНИЙ У. Н. СОЮЗУ

800 BROAD STREET NEWARK, NEW JERSEY

УКР. ЗАП. ТОВ. ДНІСТЕР, ВІД. 361 У. Н. СОЮЗУ

—: жєлєє:—

СВОІМ ЧЛЕНАМ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— и —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

а Воякам Американської Армії, членам Тов. Дністер

щасливого повороту домів,

УРЯД УКР. ЗАП. ТОВ. ДНІСТЕР

відділ 361 У. Н. Союзу

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— и —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: передає:—

Михайло Ф. Насевич

FUNERAL DIRECTOR

717 Brown Street

Philadelphia, Pa.

Христос Раждається!

Virgin Adoring the Christ Child

By Fra Filippo Lippi

Фра Філіппо Ліппі: Пречиста Мати з Христом — Дитям

Образ, з якого світляни тут подано, намальований був великим італійським малярем п'ятнадцятого століття, яких п'ятсот літ тому. Цей маляр має в багатому італійському малярстві визначне місце так своєю особистістю, як своєю

штукою. Родився Філіппо Ліппі десь коло 1400 року. Ставши за молодого сиротою, він не зовсім по своїй волі став законником ордену Кармелітів; звідти перед його ім'ям є титул „фра“, що означає „братчик“, законника. Як молодий хлопець, він учився малярства від славного тоді маляра Масаччіо, як цей малював свої славні малюнки в Капелі Бранкачів у Флоренції. Учився радше слідуванням за малюванням майстра, ніж побираючи від нього науку. Зрештою Масаччіо не зовсім йому підходив до смаку: він не любив зображувати велич святих осіб, бо він волів їх ніжну небуденність. Він не любив теж материнської гідності жінок Масаччіо, бо він любив боязливий й заманивий солодкість дивчат міста Флоренції, що їх оглядав довкола себе. Не любив він навіть маєстатичних хвиль гір і долин на

облаках Масаччіо, а волів вишукані кипарисові гаї, котрими сочатся струмочки.

Маючи такі нахили й уподобання, Філіппо Ліппі, так сказатиб, відірвався від свого вчителя й став малювати по своєму. І звідки тому він має йні в історії італійського малярства своє місце, яке ледь чи мав би, якби був шовісліпо слідами свого майстра. Вважається він іні першим італійським малярем, котрий змалював у своїх образах простий народ, який він стрінав у ріднім місті кожного дня.

Добрим прикладом цього стилю малювання є зображений тут на світліні образ. Це один з найкращіших творів Фра Філіппа Ліппі. Намалював він його був для приватної каплиці флорентського диктатора Косіма де Медічі. Тема образу: Пречиста, кличуча перед малим Христом, не була в ті часи улюбленою темою флорентійських малярів. Але Фра Філіппо Ліппі був першим, що намалював її так заманливо. Як сказав один критик, оглядаючи цей образ, така гарна сцена мені так і нагадує, як молода флорент

тійка візьме в неділю свої діти на пікнік в тишії ліси над рікою Менцолою. На місце нагої маєстатичності образів Масаччіо, Фра Філіппо поставив щоденні радості, що втішають чутливе око, і чар дрібних річей.

Малював Філіппо Ліппі опис багато образів, звичайно прикрашуючи церкви малюнками, робленими на мортірній стіні. І всі вони мали ті самі признаки: в виді святих позивалися на них властиво люди з середньої класи його рідної Флоренції. Писав його слідами багато інших малярів, через що й говориться часто про „школу Філіппа Ліппі“. Є між ними й син його, Філіппіно Ліппі, котрого йому вродила законниця Люкреція Буті, що з нею Фра Філіппо втік з монастиря й з котрою він потім за дозволом папи Пія II подружился. Всі малярі з його „школи“ старалися малювати чар гарного життя пристойного говариства. Теми цих образів були з правилами релігії, але з них ми можемо відчувати сучасне тим малярем життя може краще, як з найбільше відкритих документів.

Посол Глинка про те, що Українцям Робити

В одному з своїх відчитів, що їх мав у Вінніпегу Антін Глинка, канадійський українець і посол до канадійського домініканського парламенту, він підкреслює, що історія виказує, що без своєї державної незалежності жаден парід і жадна одиниця того народу не може бути вільна. А Канада, Америка і Британія, казав посол, ведуть війну за волю усіх народів світу. Тому український парід повинен стати вільним і державним народом.

Знову українці в Канаді та Америці повинні працювати, щоб ми виграли війну, а також, щоб виграти і мир, себто щоб цілі Аліантів зістали здійснені, та щоб і український парід став вільним. Що нам ось тут в Канаді й Америці робити, щоб допомогти українській визвольній справі? На це подає посол Глинка такі поради:

Ломити байдужність до української справи серед нас самих. Спіратись виключно на наші власні сили; не вірити в жадне „чудо“, що і створить українську державу в Європі. Позбутись почуття ніжності.

Усувати упередження до української справи серед наших співгромадян. Кожний і кожна з нас мусять мати належне знання української справи, щоб можна було правильно інформувати про неї не-українців.

Опрокидувати ворожу пропаганду різних груп проти української визвольної справи та проти нас самих. Ми повинні пам'ятати, що мир чи війна, а українському народові грозить повне фізичне винищення, як буде під нами ось тут в Канаді й Америці робити, щоб допомогти українській визвольній справі? На це подає посол Глинка такі поради:

Ломити байдужність до української справи серед нас самих. Спіратись виключно на наші власні сили; не вірити в жадне „чудо“, що і створить українську державу в Європі. Позбутись почуття ніжності.

Українська Кушнірська Фірма

ЮЛІЙ КУЗІВ І СИНІ

ВІДОМА ВІД ТРИЦЯТИ МАЙЖЕ ЛІТ

дякує всім своїм костюмерам і приятелям за поперти

й жєлає всім

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— и —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

JULIUS KUSSOFF & SONS

315 SEVENTH AVENUE

NEW YORK CITY

(пір Семой Евеню й 28. вулиці)

BUY WAR BONDS

Телефон:

CHickering 4-3575

ШІКАГО, ІЛЛ.

БР. СВ. ПЕТРА Й ПАВЛА, ВІД. 220 У. Н. СОЮЗУ

—: жєлєє:—

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— и —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Всім Членам і Громадянам, а Молодим Членам в Армії
бажає вийти побідниками над ворогами.

УРЯД ВІДДІЛУ 220.

Веселих Свят

і Щасливого Нового Року

бажає усьому членству

ЕКЗЕКУТИВА І ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: бажєє:—

УСІМ СВОІМ ПОКУПЦЯМ, ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ

Михайло Туранський

350 SEVENTH AVENUE

NEW YORK CITY

BUY WAR BONDS

Dr. N. Vostrosablin

121 Grand Steel, Jersey City, N. J.

BErgen 4-5522

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: жєлєє:—

Всім своїм костюмерам і знайомим

George Kalychuk,

TOMPkins SQUARE TAVERN CORP.

140 E. 7th Street

New York City

ЗАХОВАЙТЕ СОБІ СВЯТОЧНЕ ЧИСЛО, ЩОБ ПОШУКАТИ В НЬОМУ БИЗНЕСОВОЇ ФІРМИ, ЯК ВАМ ТРАПИТЬСЯ ПОТРЕБА

ДЕЩО ПРО РІЗДВЯНІ ЗВИЧАЇ НА НАДДНІПРЯНЦІНІ

ВІКТОР АНДРІЄВСЬКИЙ.

...Та будуть до тебе три
празники в гості:
Що перший же празник —
святе Різдво,
А другий же празник —
свято Василия,
А третій же празник —
святе Водохреща:
Радуйся, земле — Син
Божий народився!...
З української коляди.

Про народні різдвяні звичаї в Україні зібрано багато матеріалів. Але мені досі не вдалося зустріти згадки про ті звичаї серед української інтелігенції. Думаю, що це від речі буде тепер згадати про них, тим більше, що стару інтелігенцію на Наддніпрянщині сучасні її володарі остаточно донісують.

Найважливішими в ряді різдвяних свят є Святий-Вечір, або „Багата Кутя“ — 24-го грудня старого стилю. Це є чисто і строго родинне свято, котре кожному годиться святкувати в родині. Колиж то власної родини не має, то звичай велить його знайомим запросити самітнього до себе на вечерю. Відмовитися від того запрошення не вільно — це було б велика зневага для тих, що запрошують. Рівнож осуду гідне, колиб хто не запросив до себе на кутю самітнього, самітню, знаючи, що вони ще не мають від кого запрошення. До нас напр. на той день приїжджали знайомі навіть із другого міста за шістьдесять кілометрів від Полтави.

В той день урядування й усяка служба кінчалася зараз по полудні. Перед вечором замикаються всі крамниці, ресторани, цукорні — всі види заборонені в той день і на перший день Різдва, так що з вечора 24-го грудня аж до ранку 26-го грудня місто наче вимерло: з хати можна вийти хіба до знайомих.

В церквах 24-го грудня вечірня кінчиться раніше, як звичайно — де в годині п'ятій, по полудні і хоч офіційне духовенство, згідно з російськими церковними приписами, і не визнає того звичаю, щоб істи святу вечерю, однак „неофіційно“ всі тримаються того звичаю. В Полтаві, наприклад, поскільки мені відомо, не було християнської родини, котраб у цей вечір не мала на вечерю куті й узвару. Того звичаю свято держалися мої знайомі зросійщені німці, чехи і навіть найчистішої крові москаль-старообрядовець, багатий купець — наш сусід.

До вечери сідають раніше чи пізніше, але вже як добре смеркне — як зійде різдвяна зоря. Ця дата є останнім днем різдвяного посту, отже ніяких скоромних страв (в тім числі й молочних та яєць) уживати не можна — гріх. Вечеря, хоча і обильна, але строго пісна. Улюблених у галичан голубців я ніколи не бачив і не чув про них на цій вечері. З риб, крім наших звичайних прісноводних: коропа, щуки (славні „товченики“), окунів, карасів, лина, судака, ляща, при столі багатих звичайно вживалася осетрина (знаменита юшка з осетрової голови!) в гарячій і зимній приготуванні. В останні часи перед війною поширене було вживання біломорської, дуже смачної риби, (дешо нагадує пстругів) наваги, що в замороженому виді приходила до нас із Архангельщини. Пісний (в тісті ні масла, ні молока, ні яєць) пиріжки (печені) з капустою, рижем із грибами та осетриною інколи — картоплею, дуже рідко — з кашею. Солодкі пиріжки, начинювані кашинною із сливок і медом, неодмінно мають бути при „Багатій“ куті.

Кутя — пишечка, чи рижова. До неї подається окремо розведений у воді мед, як колюча приправа, часто крім того макове або мигдалове молоко. В узварі дехто, як спроможеться, варить двадцять овочів, а як ні — скільки зможе. Звичайно — сушені яблука, грушки, вишні, сливки, фігі, рижки, родзинки. Кутя і узвар кожен стоїть на сіні, на столі, при котрім вечеряють, або на окремій столику під іконою. Коли подається кутя, батько, чи старший у сімі з повною чаркою згадує близьких небіжчиків, щоб успокої спочивали. В той же час кличе мороза: „Морозе, морозе, йди до нас куті їсти!“ — звичай, ко-

трого довго держалися по наших родиніх і якого, напр., ніколи не забував мій батько. По хуторах, селах і малих містечках при тім часто стріляли з рушниць, пістолів, револьверів — „зустрічали кутю“. В більших містах поліція це забороняла.

Коли при куті з дітей хто чхне, батько мусить за те заплатити, бо то щастя для родини.

В один із пиріжків з калиною господиня, коли його ліпить, кладе монету, так, щоб ніхто того не бачив. Кому припаде той пиріжок, то він матиме щастя цілий рік.

Перед вечерею часто під серветки кладеться дарунки, якими присутні обдаровують себе взаємно.

По вечері, той із дітей, що має близько хрещеного батька, несе до нього трохи своєї куті та узвару та вітає його з Різдрвом. Хрещений батько віддачується йому подарунком. Цей народний звичай в мої часи широко задержався навіть серед інтелігенції, уже зросійщені.

На Багату Кутю ніколи не буває ялинки і ніколи не співають колядок, як то є звичаєм у галичан. Колядки співають на перший день Різдва увечері і ніколи — в день Різдва коли на другий день Різдва і потім в тому році вже не колядують. Духовенство на Україні мало припис від вищої церковної влади боротися з тим звичаєм колядування. Отже, з церковного амвону воно проповідувало, що то є звичай поганський. В тім практично допомагала йому й царська поліція, але вистави колядування всеж не вдалося. Навпаки: по революції 1905 року той звичай з подвійною силою оновився навіть у більших містах, от як у Полтаві, де ходили з колядками стали ученики середніх шкіл. (До того часу за такий проступок могли чекати суворі кари). Мені відомо, що в ті часи, колядувати ходили навіть до потавського губернатора і він приймав колядників та давав їм коладу.

Колядувати починають звичайно співом різдвяного тропаря: „Рождество Твое, Христе, Боже наш“, далі йдуть колядки, а на кінець кондак: „Діва днес“ і побажання господарям. Колядники ходять „со звізду“, яку роблять із прутків, обтягнутих різнобарвним папером. Звізда коначе вошмикутна (подвійний хрест) — ніколи не шестиконечна. В середині звізди — паперовий прозорий образок Різдва Христового, через котрий просвічує вставлена горюча свічка. Звізду колядники крутять під час співу.

Інтелігентних колядників (шкілну молодь) приймають в хаті, частується ласочками, вином, наливками. Коляду вони жертвують на добродійні цілі. Часто колядники натрапляють на ялинку у знайомих, лишаются в них і бавляться при ялинці.

Взагалі ж ялинка є диточою розвагою, та й то не по всіх інтелігентських домах, де є діти. (Селяни тої забави не знають...). Але ніколи мені не доводилося бачити або чути, щоб ялинка була (та ще й маленька на столі) в кого, де дітей нема, як те мені доводилося бачити в Західній Європі.

Найбільш улюблений (і, мабуть, найпрактичніший) спосіб улаштування ялинок — це були спільні ялинки, головню по клябах, а інколи й по школах. Кляби були дуже поширені: навіть по повітових містах — у кожному був кляб. В Полтаві, наприклад, при її сорока тисячах мешканців в кінці 90-тих років було три кляби, а перед війною — аж п'ять. Кожен кляб улаштував ялинку для дітей своїх членів та їх гостей. На такі багато і пишню впоряджені ялинки збиралося як коли по кілька сот дітей — танцювали при оркестрах військової музики, бавилися і діставали подарунки і солодощі. Близькі знайомі запрошували до себе на ялинку дітей звичайно від першого дня Різдва до Водохрещі.

Так само й новий рік (1. І. ст. ст.) зустрічався здебільшого по клябах, де в той вечір відбувалися традиційні новорічні маскаради. Дехто святкував Меланку по старому звичаю й дома. В той вечір (31. XII. ст. ст.) йдуть на вечерю

традиційні вареники з сиром і сметаною, запиваючи горілкою, винами, наливками, а по такій вечері господарі разом із гостями часто вибираються до клябу на маскараду.

По селах та хуторах на такі вечери приходили щедрівники. У нас співали традиційну щедрівку:

Меланка ходила,
Васильку, мій батьку,
Пусті мене в хатку,
Я жита не жала,
Чесний хрест держала...

Коли ми жили в хуторі і в повітовому місті Кобеляках (на Полтавщині), то на новий рік зрання, ще поки господарі не встали з ліжок, приходили поспівальники, звичайно хлопчики, що обсипали господаря зерном і проговорювали:

Сійся — родися,
Жито, пшениця
На новий рік,
На щастя, на здоров'я.

І ще щедрували так:

Я маленький хлопчик,
Ізліз на стовпчик,
У дудочку граю,
Христа забавляю,
Вас з празником поздоровляю...

За щедрівку дістають гроші, або якого „гостинця“.

В самий день нового року зрання звичайно їдять чи ходять з візитами до начальників і до знайомих.

Напередодні Водохрещя, то є 5. І. ст. ст. іється „Голодна кутя“. При тій куті мало страв, але — кутя й узвар неодмінно. Вечеря також строго пісна, бо в той день піст. Де можна стріляють — „провожають кутю“. Поза тим ніяких спеціальних ритуалів. В той день і вечір та-

кож заборонено всякі розваги, бо — піст.

На другий день Водохрещу святять воду по ріках, по ставках, по колодязях і по церквах. Як є мороз — вирубують з льоду хрест і вівтар, часто поливають буряковим квасом і рижом прикрашують. Коли священик опустить хрест у колоду, дехто кидається, щоб сплутався у свяченій воді. Раніше був звичай у той час випустити голубів і стріляти їх. Потім влада заборонила і він став виводитися. Як люди потім верталися додому зі святою водою, то на одвірках і на вікнах пишуть крейдою хрести, вони мають хоронити хату від злих духів разом із тим хрестом, що його накопчують на покуті страшною свічкою, коли повернуться від дванадцяти евангелій у страстний четвер.

Ніяких хождень „трех царів“ з вертепом та ще й удень я ніколи не бачив, як не бачив удень і колядників.

На Водохрещу увечері часто по клябах відбуваються „хрещенські“ маскаради. По них різдвяні свята і святаччі забави скінчені.

Веселих Свят Різдва Христового і Щасливого Нового Року бажає всім Членам Відділу 266 У. Н. Союзу **ВАСИЛЬ ТРУФІМ**, секретар.

ЗНАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО — : бажаю : —
всім Союзцям і моїм Приятелям **ВЕСЕЛИХ СВЯТ** — і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ **МИХАЙЛО БЕЛЯ**, секретар 5. Відділу У. Н. Союзу.

РІЗДВО

Різдво, Маленька, тепла хата. Освітлена мала ялинка, Дарунки скромні, небагаті... Синочок Михайлик і Галинка Чекнуть з ненькою на тата, Що мав вернути з війни нинька.

Пізно. Дівчатко вже дрімає. „А чи Христос вже народився?“ Михайлик ненечки питає... „А де наш татко забарився? Чому до дому не вертає?“

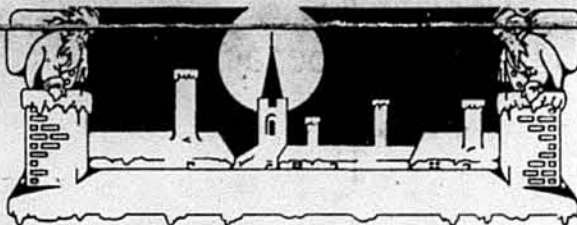
Опівніч двері відчинились. На кулях входить тато в хату: Христос Раїдається! — Славте! Загомоніла жінка й діти. „Нема вже війни, татку милий?“ Маленькі діти говорили. „Скінчилась війна, мир у світі. Будемо враз колядувати!“

Минуло літ двадцять чотири. Різдво... Маленька тепла хата Ялинку в хаті освітили І ждуть, як перше, з війни — тата.

Нема. Дівчатко вже дрімає. Синочок маленький зажурился І ненечку свою питає: „Чи то Христос вже народився? Чому ж наш тато не вертає?“

Нема. Війна в нас знова грає... Далеко десь, Пан Біг відає, Різдво Михайло споминає, А може й на війні пропадає.

З НАГОДИ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО — : желаю : —
Головному Урядові, Відділовим Урядникам і Всім Членам У. Н. Союзу **ВЕСЕЛИХ СВЯТ** — і —
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ **МИКОЛА ДАВИСКИБА**, Головний Радний У. Н. Союзу

Веселих Свят
Різдва Христового

— і —

Щасливого Нового Року

засилає всім

Woloschuk & Son

Manufacturing Furriers

„Футра Для Всіх, Малих і Великих“

343 Seventh Avenue,
NEAR 29th ST.

New York City

Tel.: PE 6-9051

BUY WAR BONDS

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Всім своїм ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ

ІВАН РОЛЬ, молодший

Rolls Restaurant

1167 SECOND AVENUE,

BERWICK, PA.

ЗАПОМОГОВЕ ТОВ. ЗАПОРІЗЬКА СІЧ В БОСТОН, МАСС.

желеє своїм Членам і Церковній Громаді

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ЗА УРЯД ТОВАРИСТВА:

П. БЕРБЕЛИЦЬКИЙ, предсідник; **М. ВОНС**, скарбник;
П. МОРОЗ, рек. секр.; **Г. КОСТЕЦЬКИЙ**, фін. секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

Членам і Членицям, а також Жовнірам, що служать у збройних силах, Товариству „Любов“, від. 45 У.Н. Союзу і всьому Українському Народови желею **ВСЬОГО ДОБРА, ЩАСТЯ І ЗДОРОВ'Я**, **ВЕСЕЛИХ СВЯТ**

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ТЕОДОР МАЛИК, секретар

ТОВАРИСТВО ЗАПОРІЗЬКА СІЧ,

відділ 75 У. Н. Союзу в Дітроїт, Міш.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

всім своїм Членам і їх Родинам та всьому Українському Народови.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Всьому Українському Громадянству

АДВОКАТ І НОТАР

НИКОЛАЙ ГАВРИЛКО

NICHOLAS HAWRYLKO

ATTORNEY and COUNSELOR at LAW

27 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Phone: GRamercy 7-1726.

З нагоди Різдва Христового й Нового Року

— : бажаю : —

Головному Зарядові та всім Членам Українського Народного Союзу в Америці й Канаді

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

В. ГІРНЯК,

організатор У. Н. Союзу в Канаді.

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— : пересилає : —

НАПИСАНІ ПІБАЖАННЯ

всім своїм Клієнтам і Приятелям

STEFIE'S BEAUTY PARLOR

318 E. 6th ST., N. Y. C. — **СТЕФА АБРАГАНОВСЬКА**, власниця.

Tel.: GRamercy 5-7244

ДАЙНЕР І РЕСТОРАН

729 Warren Street, Hudson, N. Y.

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

Желемо всім нашим Знайомим, Приятелям і Прихильникам та всьому Українському Народови **ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО**

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Tel. 1070 **Mr. & Mrs. KULIKOSKI**

УРЯД 204. ВІДДІЛУ УКР. НАРОД. СОЮЗУ

— : бажаю : —

Всім своїм Членам і Прихильникам

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ЕВГЕН ЛЯХОВИЧ, **МИКОЛА ГАВРИЛКО**, **МИКОЛА БЛИЗНАК**, **ІВАН КРОЧАК**, **АНДРІЙ ГЕЛЕТІЯ**

_____

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В ПАМ'ЯТЬ СЯЩЕНИКА-ПАТРІОТА.

Я є сороклітнім читачем „Свободи”. І сорок років належу до У. Н. Союзу. Та пам'ятаю добре, як ще живими були ті славіні наші піоніри, що серед терня і грубих колод несли про-світу і розраду в темні й не-часні наші закутини. Та най-більше вбилося мені в пам'ять постать о. Миколи Стефано-вича, одного з великих будів-ничих У. Н. Союзу, головного президента, а іншим разом головного секретаря цієї нашої народної інституції. Як він нею дорожив! Як дбав, щоб вона оставала дійсно народ-ною! Про те можна довідат-ись ще і з тої „Ювілейної Книжки”, що її видав У. Н. Со-юз. Але я це знаю з власного досвіду. А який це був свяще-ник? Справжній працівник у винограді Христовім. Уже 32 роки минуло від його смерті, а так, як бачу його живим, завжди неструждним, що зда-валося, що та людина вічно житиме! Моя 67-літня рука дрожить і тяжко віддає на папір ті думки, що мені насу-ваються, коли пригадую собі особу Покійного о. Стефано-вича. Таких священиків тепер тяжко подібати... Мав він ве-лику відвагу сказати правду. І не шадив нікого, коли ходило про народне добре. Дбав, щоб ми звідси підпомагали україн-ський нарід в краю не тільки в культурних цілях, але й в господарських, на що навіть його заходами був заснований в П'єтсбурзі окремий господар-ський фонд. А вже його паро-хіяни в П'єтсбурзі то не повин-на його ніколи забути. Не од-ин з них приходив не раз до Покійного з жалем і плачем, а він кожному поміг. Хай тільки пригадають собі ось ті старі парохіяни, що це жинуть, скіль-ки то людей Покійний даром поховав, а були випадки, що це сам і погребника заплатив. Не тільки це. Навіть, як були біди молодята, то й шлюбі їм даром давав. Така вже була добра влада Покійного. А па-мятаймо, що це було в часах, коли мадярони брали по \$20 за Службу Богу „без кадила”.

Усе тепер призабуто. Як і ні-хто не подумав, що от дня 8. січня минає 32 роки від смерті Покійного, а як мало досі спо-минів про його чесне, трудяще й патріотичне життя! Тому хо-чу ось тими кількома словами згадати за Покійного „не зли-м, тихим словом”, як казав наш Шевченко.

П. Прешляк.

ШЕНАНДОА, ПА.

БР. СВ. ВОЛОДИМИРА, Відділ 98 У. Н. Союзу передає своїм Членам і Членицям **ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО** — **ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ** **МИКОЛА МАКСИМЧУК**, пр. **ІВАН ЗЕМБА**, кас. **ІВАН ЧОРНИЙ**, секр.

ВИЛКІ ПРИГАДУЄ

Вендел Л. Вилкі, визначний провідник Республікансь-кої Партії, виступив підчас так званого п'ятого Метропо-літального Віча Перемоги, влаш-тованого для відзначення пакту Об'єднаних Держав, з радіовою промовою про осно-ви миру, що має наступити по теперішній війні.

Згадавши за пакт Об'єднаних Держав, зроблений рік тому, Вилкі не говорив про його зміст, а звернув увагу на те, що він не формулює ясно за-сад, на які має спиратися від-ношення між різними держава-ми по теперішній війні. Якраз цю справу Вилкі вважає за не-звичайно важливу, бо, мовляв, коли історія нас чогонебудь учи-ть, то хіба того, що народи тільки те добувають у війні, за що вони воюють у війні. Че-рез те він далі думає пригаду-вати на потребу проголошення таких принципів, дарма, що він на це вже багато разів пригадував.

За словами Вендела Вилкі, коли Об'єднані Держави про-голосили підписання пакту Об'єднаних Держав, мільйони людей по всьому світі уявляли собі, що це держави об'єдну-ються для спільної боротьби й праці для звільнення люд-ства. Вони думали, що ці дер-жави засядуть до спільної ра-ди над стратегією, економіч-ним воюванням і плануванням будучини. Вони мали такі на-дії, бо вони знали, що так можна би довести війну до скоршого кінця, бо вони знали, що війна працювати разом є найкращою гарантією, що держави навчаться даль-шого співжиття.

Рік минув від часу оголо-шення пакту Об'єднаних Дер-жав, і якщо мільйони людей не мають бути розчаровані, гово-рив Вилкі, то Об'єднані Держа-ви мусять довести, що вони об'єдналися не тільки для виг-нання війни, але й майбутньо-го добробуту людства.

Тут Вилкі пригадав на істо-ричну невдачу президента Вільсона. Вільсон перепав не тільки тому, що американці не захотіли взяти на себе певні ін-тернаціональні обов'язки, але й тому, бо аліантські держави воюючи, не виробили механіз-му співпраці по закінченні во-ювання. Всякі успішні інстру-менти, державні чи міждер-жавні, є вислідом довгого роз-вою. Створити їх за один день не можна. І не можна сподіва-тися, що їх можна буде ство-рити серед розбуждених ново-націоналістичних імпульсів, себелюбного, морального звиродження і економічних і су-спільних звихнень, що прави-льно трапляються в повоєний період. Їх треба створи-ти ще тепер, поки ми воюємо. Вони мусять працювати й то гладко, коли держави день за днем розв'язують різні спільні питання, отримані з війною.

„Це пуста балаканина гово-рити про створення по закін-ченні війни машинерії для за-побігання економічної війни й для миру між державами, я-ких частини цієї машинерії не будуть вже зложені серед об'єднуючих зусиль й під впли-вом спільної цілі: перемоги над ворогом. Це є ніщо більше як

сон говорити про працю для всіх, залежну від інтернаці-ональної торгівлі й повоєнного розвитку, хіба що ми навчимося ще тепер, поки ще ми воюємо, працювати разом у згоді, по-шані й взаємному зрозумінні. Чи зможемо ми, як це дехто у-являє собі, розвинути величез-ні торговельні зносини з Кита-єм і Далеким Сходом, якщо ми нині не всімо розвинути спільної військової стратегії? Чи зможемо надіятися втягнути Росію з її майже поразковими можливостями, в орбіту майбутнього вільного еконо-мічного світу, якщо ми не на-вчилися працювати з її війсь-ковими стратегіями й її полі-тичними провідниками в спіль-ній раді?”

З того він робив такий вис-новок: „Чого нам треба нині, то ради. Об'єднаних Держав, і то не ради на папері, але справжньої працюючої ради. Ця рада мала би бути зоргані-зована не так, щоб одні тільки кермували, а другі тільки помагали. Мала б це бути рада, яка обіймає всі держави, які понесли тягар воювання. Втягнуті до неї треба й китай-ців, „котрі з такими малими засобами воювали так добре й так довго”, і росіян, „котрі як показується, теж дещо зна-ють про воєнну штуку”.

„Ми мусимо мати спільну раду, аби сполти Об'єднані Дер-жави в одну економічну силу для тотальної воєнної продук-ції. І на те, аби студіювати раз-ом можливості майбутньої економічної кооперації”.

„А що найважливіше з усього, Об'єднані Держави мусять зформувати тепер засади, яких вони будуть придержуватися в своїх заходах коло звільнення захоплених країв. І ми мусимо устатити спільну машинерію для розв'язки перерізних про-блем, що будуть виринати за кожним кроком наших пере-можних армій. Як ми не зро-бимо цього, то ми побачимо, що будемо хіба пересуватися від одного залежного краю до другого, розсвіваючи зародки будучих невдоволен, націо-нальних, релігійних, політич-них”.

В. Катаев.

Жертва Політграмоти

(Гумореска зсовєтського життя).

Касієр Дябетов приготу-вався до іспитів. Всі поза-службові години вже від тяж-ких проводив в цей спосіб, що кружив з заплющеними очима по кімнати і виконував на па-м'яті комуністичний катехизм: Кого вважаємо за великого майстра? — Маркса. — Як на-зивається виконавчий орган? — Сто. (Це скорочення означає „Совет труда і обороны”). — Що таке соціалпатріотизм? — Маскування буржуазного ярма соціалістичною фразеологією. — Що знаменує капіталістич-ний устрій? — Безличний ви-зиск на основі індивідуальної власності. — Яка буде органі-зація комуністичного суспіль-ства в майбутності? — Неві-домо. — Кого треба уважати ренегатом? — Кавського. — Кого зовемо соціалзрадником? — Шайдемана. — На яких під-ставах опирається економіч-ний розвиток? — На підставі електрифікації. — Коли була доконана перша спроба спів-праці пролетаріату? — На пер-шій загальній конгресі II-го ін-тернаціоналу, що відбувся в 1889-го року в Парижі і т. д.

Дябетов перенятий адміні-страційною ревністю, судо-рожно стискав рукою за за-писками, повторюючи в екстазі запити і відповіді. Коли при-йшов останній момент, і не-щасного касієра привели до кімнати, в якій засідала іспи-това комісія, Дябетов без-успішно намагався опанувати свій л'як — очі прислонювала йому якась рожева імла, в у-шах гуділи тисячі дзвонів.

Як ваше назвисько, товаришу? — Маркс, відповів рішучим го-лосом Дябетов. — Скільки вам літ? — Сто, пригадував собі чергову відповідь. — Ваш фах? — Маскування буржуаз-ного ярма соціалістичною фра-зеологією.

Предсідник комісії, що досі не звертав уваги на відповіді Дябетова, при останніх його словах грізно зморщив брови: Ах, так! Дивно шире признан-ня... А як розумієте, товаришу, свій обов'язок урядовця? — Безличний визиск на підставі індивідуальної власності.

Це вже прямо одушевляюче. На який підставі, товаришу, прийняв вас до совєтської служби? — На підставі елек-трифікації.

Ситуація стала для всіх членів комісії повнісною. Коли ви мірили, товаришу, останній раз свою горючку? — спитав совісний секретар. В Парижі, на першій загальній конгресі II-го Інтернаціоналу, що відбувся в 1889 році — швидко вирепетував щасливий що має таку пам'ять — Дябе-тов.

СТАРОВІТЬСЬКА КОЛЯДА

Вісім горючка, а вісім друга — дай же вам Боже, дай же вам Боже.

Ой, піють кури, ой, піють другі — дай же і т. д.

Наш панів устав, три свічі всу-кав — дай же і т. д.

При одній свічі личенько вми-вав — дай же і т. д.

При другій свічі в сукні си-вбирив — дай же і т. д.

При третій свічі на коня сідав — дай же і т. д.

Ой, як же сідав, так і поїхав — дай же і т. д.

Ой, як поїхав, на ві-Львів го-род — дай же і т. д.

Ой, як бив, так бе, аж ся му-ройки порозітали

Стали міщани раду радити — дай же і т. д.

Як того лана перепросити — дай же і т. д.

Винесли йому мішок золота — дай же і т. д.

Він того бере, тай не дякує — дай же і т. д.

А як бив, так бе на ві-Львів го-род — дай же і т. д.

Стали міщани раду радити — дай же і т. д.

Як того лана перепросити — дай же і т. д.

Вивели йому гречку панну — дай же і т. д.

Він того бере, красно дякує — дай же і т. д.

В городі зілля, вдома весілля — дай же і т. д.

Будь довговічний славний мо-лодче — дай же і т. д.

Вітцю, матері на потіхоньку — дай же і т. д.

Потім вже говорять: А нас, від днесь за рік на весілля просити!

УРЯД БР. СВ. ВОЛОДИМИРА, ВІД. 130 У. Н. СОЮЗУ

в НЮ ЙОРКУ

засилає всім своїм Членам, Членицям і Приятелям найщиріші желання

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Членам, що служать в збройних силах Злучених Держав, скорой побіди над всіми ворогами і щасливо повернути домів.

ПАВЛО СТАХІВ, предсідник
МИК. ПІДГАЙНИЙ, кас. КАТЕРИНА КОВАЛЬ, секр.

ТОВАРИСТВО „ВІЛЬНА УКРАЇНА”, ВІД. 200 У. Н. СОЮЗУ

в ОЗОН ПАРК, Н. Й.

—: желас:—

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Много щастя і здоров'я всім Членам старшим і всім молодим, що служать в Армії.

ЗА УРЯД:

ПЕТРО ГОСПОДАРЕЦЬ, предсідник
ОЛЕКСА КОЦОПІЙ, кас. ВАСИЛЬ ВОРГУЛЬ, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Всім Батькам і Матерям, котрі мають своїх Синів в Американських Збройних Силах, і всім Хлопцям у війську, жєлає

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Щоб усі були веселі і здорові, щоб усі вернули як Герої Американської Армії і другі Свята щоб уже свят-кували разом зі своїми Родичами, Сестрами, Братами і знайомими.

ХРИСТОС РАДІДАЄТЬСЯ! ДМИТРО ФЕДЧИШИН.

УРЯД ТОВ. ЗАПОРІЗЬКА СІЧ, ВІД. 206 У. Н. СОЮЗУ

всім своїм Членам і Приятелям нашого товариства

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ОЛЕКСА КОСЮК, предс.; ІВ. КОКОЛЬСЬКИЙ, фін. секр.; МОЙСЕЙ КОПЕРНЮК, кас.; К. КОРНИЦЬКИЙ, рек. секр.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: желас:—

Всім своїм ПОКУПЦЯМ і ЗНАПОМИМ

ІВАН ФЕДАН

INVEST WISELY—BUY MORE WAR BONDS—THEN BUY

JOHN FEDAN & CO.

HARDWARE—&—FURNITURE

1712-14-16 — 5th AVENUE,

ARNOLD, PA.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: желас:—

Всім своїм Покупцям і всім Громадянам

Йосиф Білінський

М'ЯСАР-ЕВРОПЕЙСЬКИХ М'ЯСНИХ ВИРОБІВ

41 LARK STREET, COHOES, N. Y.

Tel. Cohoes 1250. BUY WAR BONDS

Phone ESsex 3-5347.

MYRON LYTWIN & SON
FUNERAL DIRECTORS
383 Morris Ave., Newark, N. J.

Phone Bigelow 3-5248.

BASARAB FLORIST
Established 1922
586 Springfield Ave., Newark, N. J.

Phone ESsex 2-0079.

WILLIAM DUBAS
PLUMBING and HEATING
48 Adam St., Irvington, N. J.

THE PERFECT LAUNDRY CO., INC.
51-57 McWHORTER STREET,
NEWARK, N. J.

ІВАН ШТОГРИН, Pres.
Phone: MArket 2-4193

Phone Mitchell 2-8475.

JOHN ROMANITION
COUNSELLOR at LAW
800 Broad St., Newark, N. J.

Phone ESsex 3-2658.

FELLO MEAT MARKET
WM. FELLO, Propos.
377 So. 21st St., Irvington, N. J.

Phone WAverly 3-0650

TUSCHYN ROOFING CO.
Since 1918
1300 Gurd Ave., Hillside, N. J.

Phone BLgellow 3-3082

SHEFFIELD MANUFACTURING CORP.
Manufacturers of Razor Blades

W. Osiecky, P. Zelenenky, N. Pipiak
356-358 So. 10 St., Newark, N. J.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

— і —

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

—: желас:—

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ БІЗНЕСМЕНІВ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Phone ESsex 3-7842

WILLIAM PAZUK
BUTCHERS
2 Ens Pl., Irvington, N. J.

Phone ESsex 2-0468

ROSE HILL MEMORIAL CO.
MONUMENTS of CHARACTER
S. ZELINSKY
108 Rose-Hill Pl., Irvington, N. J.

Phone ESsex 3-2689

HUBERT COAL CO., Inc.
Michael Zalesky, Pres.
744-748 So. 17 St., Newark, N. J.

Phone Mitchell 2-1258

NEWARK TRADE LINOTYPERS
УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ
Theo. Wislocky & Son, Props.
11 Charlton St., Newark, N. J.

BUY WAR BONDS

Phone HUmboldt 3-9195

DEER HEAD RESTAURANT
Charles Naumec, Prop.
443 Broad St., Newark, N. J.

Phone ORange 4-3774

We grow our own
Say it With Flowers
WORHUN & SON
FLORIST
47 Wilfred St., West Orange, N. J.

Phone SO. Org. 2-6489

JOHN TRETIK
BUILDING CONTRACTORS
386 Boyden Ave., Maplewood, N. J.

AMERICAN-UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASSOCIATION of NEWARK, N. J.

WE SELL WAR BONDS
W. Choma, Pres. A. Lysak, Treas.
M. Lytwyn, Vice-Pres. P. Czarp, Sec'y

Phone MArket 2-0564

WILLIAM GIBBA
PAINTERS
199 So. 6th St., Newark, N. J.

Phone BLgellow 3-5248

PERFECT WINDOW CLEANING CO.
John Atamance, Pres.
586 Springfield Ave., Newark, N. J.

Phone ESsex 2-7144

PETER CZAP
INSURANCE
398 Kerrigan Blvd., Newark, N. J.

Phone BLgellow 2-9460

RUTKAS
ГОСТИНИЦЯ
249 Bruce St., Newark, N. J.

Pone SO 2-4495

WILLIAM CHOMA
GENERAL INSURANCE
Fire Casualty Surety Bonds
13 Read St. 56 Jacoby St.
Newark, N. J. Maplewood, N. J.

УРЯД ТОВ. ЗАПОРІЗЬКОЇ СІЧІ, ВІД. 155 У. Н. СОЮЗУ
З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
 засилає сердечні желання всім Членам, Членицям і всім Членам, які є при війську
ВЕСЕЛИХ ТА ЩАСЛИВИХ СВЯТ
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
 Христос Радається!
 ЗА УРЯД: ІВАН БУДНЯК, предс.; ВАС. ДРИГІНИЧ, кас.;
 МИХ. ЧУМЕР, секр.

ЖЕЛАЮ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
 ВСІМ СВОІМ ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ В LACKAWANNA
 I LUZERNE COUNTY.
John W. Turko
 KNOWN TO ALL — UNDERTAKER — NASH POHREBNIK
 317 Willow Street Olyphant, Pa.
 PHONE 1039.

PITTSFIELD, MASS.
 95 Turner Ave.
ЯРЕМІЙ ІЛІЯ
 Братови Данилі, його донці Геневей, Братови Михайлови, його фамілії, Брата Юрка донці Євгенії, її мужови і донечці у Канаді, Братів і Сестри в Старім Краю і їх фаміліям, всім моїм Приятелям, Товаришам і Товаришкам Тов. ім. М. Грушевського, від. 150 У. Н. Союзу, Парохіям і Парохіянкам Церкви св. Івана Хрестителя, Жовнірам українського роду в Американській і Канадській Армії, всьому Українському Народови тут і там, в старім краю, і де вони тільки живуть
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
 всім Членам 86. Відділу У. Н. С. і їх Родинам
 засилають
 ГР. САЙКЕВИЧ, предсідник
 С. ФЕДІРКО, кас. П. САЛАМАХА, фін. секр.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
 всім Членам Товариства Мир, від. 324 У. Н. С., а зокрема молодим, котрі якраз тепер служать в Американській Військовій Службі тут і за океаном.
УРЯД ТОВ. МНР, ВІД. 324 У. Н. СОЮЗУ:
 О. ГОРОХІВСЬКИЙ, предсідник
 П. МАКСИМОВИЧ, кас. ГР. БУЧКО, секр.

N. M. Pronko
BAR & GRILL
 202 GRAND ST., OLYPHANT, PA.
 всім своїм Костюмерам
 і Знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
 всім Членам і Членицям Тов.
 Укр. Клуб Поступовий,
 відділ 70. У. Н. Союзу
 ВОЛОДИМИР КУШНІР,
 секретар.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.
 Концерт Придаткевича
 й Ординського.

У суботу, 25. грудня 1942, вечером відбувся вса Український Центральний, 180 Вільям Ст., Нюарк, Н. Дж., концерт славного скрипака й композитора Романа Придаткевича й нашого улюбленого баритона Петра Ординського.

Точки концертної програми були виконані артистично, по мистецтву; за не присутні нагороджували їх радісно гучними оплесками.

Артист скрипак Р. Придаткевич не грав, а говорив й співав скрипкою.

Баритон П. Ординський, співак з буйної світової капелі зпід батуту професора д-ра О. Кошиця, що дав тут свій перший концерт по неділі, співав здоровим голосом оперові точки й народні пісні з козацької слави України.

Американці українського роду в Нюарку й околиці мали нагоду почути правдиву українську артистичну музику й пісню.

Нюарські громадяни, що без різниці партій і релігій заповнили велику та вигідну салью, нетерпеливо очікували часу, коли вже розпочнеться концерт і не лише нюарські, а також й гості, позамісцеві а то з Нью-Йорку.

Американський Червоний Хрест. Прихід з тої забави, як теж по доларови від члениці, разом в сумі \$193.00, передано Американському Червоному Хрестови. В квітні ми відіграли старокравче весілля, Сироти. Успіх був дуже гарний. Простора галія Н. Дж. Дому не помістила всіх гостей, що прийшли. Багато мусіло вернутися до дому і не бачити тих гарних наших зичаїв. За дохід з того підприємства ми закупили воєнних бондів на суму \$300.00.

Дня 21. червня, на "день батька", відбулося посвячення наших прапорів, котрого довершив от. совітник А. Лотвин, в церкві Сошествія св. Духа. По полудні ми мали банкет в честь батьків, що був також повним успіхом. Підчас літніх вакацій ми також не дармували, збирали фонди на ЮСО і збрали \$106.00, котрі передали до української дивізії в Нью-Йорку. В листопаді наші членки зробили малу несподіванку для громадян Бішків. П. Іван Бішко є вже чотирі роки урядником в У. Н.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
 всім своїм Покупцям
 і Громадянам
ОНУФРІЙ ЛЕСНЯК
 власник
ГРОСЕРНІ І БУЧЕРНІ
 103 ONTARIO ST., COHOES, N. Y.
 Tel. Cohoes 1560

NORTHAMPTON, PA.
 З нагоди Українських Різдвяних Свят найсердечніші желання засилаю всім своїм Приятелям
 А також усім Членам Тов. Укр. Січових Стрілець, від. 44 У. Н. С. Спеціальне поздравлення усім тим Хлопцям-Членам, що тепер є в Армії, щоби Веселими кріпні їх на здоров'я і хоронив їх на кожному місці.
 Христос Радається!
ЛУКА ДЕМЧУК

Порку, Лонг-Айленд, Джерзі Сіті, Елизабет, Перт Амбой, Картерет: були з них й управителі музики й хору, д-р О. Кошиць, учитель В. Грабар, учитель М. Ядловський; були також американські музики, які слухали українську програму.

Українські учасники концерту прийшли святково прибрані, як на вродисте свято. І дійсно це було велике свято української музики в Нюарку: всі уважно вислухали музичних мелодій, чим відзначили великий, талановитий хист наших артистів.

Нюарчанам лишилося в пам'яті цей концерт, виконаний нашими славними артистами.

Г. Дідоха.

БРУКЛІН, Н. Я.
 Праця відділу С. У. А.

Хоч в наших часописах мало писалося за останній рік про працю нашого 21 відділу Союзу Українок, то проте той відділ за той час не спав, а працював. Почавши від річних зборів 1942 р. — членки зложили від себе \$29.00 як коляду; і передали ті гроші нашим бідним калікам. В місяці березня влаштували кісткову забаву на Американській Червоний Хрест. Прихід з тої забави, як теж по доларови від члениці, разом в сумі \$193.00, передано Американському Червоному Хрестови. В квітні ми відіграли старокравче весілля, Сироти. Успіх був дуже гарний. Простора галія Н. Дж. Дому не помістила всіх гостей, що прийшли. Багато мусіло вернутися до дому і не бачити тих гарних наших зичаїв. За дохід з того підприємства ми закупили воєнних бондів на суму \$300.00.

Дня 21. червня, на "день батька", відбулося посвячення наших прапорів, котрого довершив от. совітник А. Лотвин, в церкві Сошествія св. Духа. По полудні ми мали банкет в честь батьків, що був також повним успіхом. Підчас літніх вакацій ми також не дармували, збирали фонди на ЮСО і збрали \$106.00, котрі передали до української дивізії в Нью-Йорку. В листопаді наші членки зробили малу несподіванку для громадян Бішків. П. Іван Бішко є вже чотирі роки урядником в У. Н.

Домі, два предсідники, а два секретарі. Щоб вишанувати його громадську працю, влаштовано йому гарну забаву, на котру запрошено чисельних гостей.

Членки нашого відділу С. У. А. самі працюють на громадській ниві і вміють ту працю в іншого оцінити. Вони завжди піддержували бруклінський У. Н. Дім і тепер передали \$116.00 — \$50.00 з каси, а решта з згаданої забави — на У. Н. Дім. Також ми не забуваємо своїх власних членок, коли припадає їх ювілей подружжя і т. п.

Крім згаданих жертв ми дали також \$25.00 на місцеву парохіальну школу. Передано \$35.00 для вищої школи в Стемфорд, Конн. і на Сироти \$10.00. На Дім сестер служебниць в Словесбург, Н. Я. \$10. На дівочу школу в Факс Чейс, Па., \$10.00. До головної Управи С. У. А. передано \$25 на самостійну пресу, \$10.00 річної вкладки, \$5.00 на організаційний фонд. Також закупили ми чимало ювілейних книжок С. У. А. Беремо участь в центральній раді Злучених Товариств Брукліна, приєднуємося в праці до всіх народних свят. Не падаємо на дусі, щиро працюємо і віримо в краще долю.

Анна Бодак.

ПЕТРО БЕРЕЗІН. ДЕРЖАВНІ ЗЕМЛІ НА УСЛУГАХ ВІЙНИ

ВАШИНГТОН. — Комісар Офісу Державних Земель, Ф. В. Джансон, оприлюднив звіт, в якому говориться, що більше як 13,000,000 акрів державних земель віддано на услуги війни. На цих державних землях від Аляски до Флориди в першу чергу тринуться кількімліонова американська армія. На них побудовано тисячі нових касарень для рекрутів, побудовано прилади до всякого роду вправ не тільки для людської військової сили, але й тенків та аеропланів. На державних землях Злучених Держав пробуються нові воєнні знаряди, нововинайдена палана зброя танки і тяжкі воздушні бомби. На них тепер живуть міліони новобранців, які приготуються до війни з лютим ворогом; до війни, яка мусить принести Об'єднаним Державам перемогу.

Кажуть, що якщо всі ті державні землі, що є на услугах війни були в одному місці, то становилиб більший простір ніж ціла Данія, або більший як Бельгія і Голандія разом взятими. Розуміється, що це ще не все. Крім вище згаданих тринадцять міліонів, на яких тепер тринуться американська армія і пробуються воєнна зброя, багато державної землі віддано на услуги війни в той спосіб, що з неї добувають колючі провідники для воєнного виробництва сирівці. Офіс Державних Земель у Вашингтоні, який завідує маєтністю Вуйка Сема ще від 1812 року, каже, що Об'єднані Держави дістають з цих земель незвичайно цінні матеріали, без яких не може обійтися ніяка індустрія не тільки у воєнні, але і мирні часи.

Дотепер американське правительство зберігало мінеральні багатства на лику години. В державних землях крилися такі речі, на які американські індустріялісти нераз гострили зуби.

КУПІТЬ КНИЖКУ УКРАЇНЦІ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Написав
Д-р ВАСИЛЬ ГАЛИЧ
UKRAINIANS IN THE UNITED STATES
 By WASYL HALICH, Ph. D.
 Сторін XII+174. Ціна \$2.50. 22 Ілюстрації.

Це наукова книжка, написана англійською мовою і видана накладом друкарні Шікагоського університету, за яку автор дістає титул доктора філософії. Ця книжка є потрібна для американців, дає для славян в Америці, а в першу чергу для українців українського роду.

В тій книжці описано такі питання: Хто є українські іммігранти й звідки вони прийшли? Чому українці іммігрували до Злучених Держав? Як вони пристосувалися до прибраної вітчизни? Як вони бралися в Америці до фермерства, бізнесу і різних професій? Як організації створили українці в Америці? Якою є їхня преса? Яке є духовне життя української імміграції? Яка її будучність?

Ця цікава і потрібна книжка повинна бути в домі кожного українця. Замовлення з \$2.50 виславляйте до:

"СВОБОДА"
 81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

би, але держава відказувалася віддати ті землі в аренду і не хотіла їх продавати. І добре робила, бо тепер все багатство йде на оборону краю. І то це лише нашого, але на оборону всіх Об'єднаних Держав. Нині на державних землях добувають великі запаси оливи, мазі, тунгстену й інших матеріалів. Кажуть, що правительство віддало 700,000 акрів державних земель на добування з них оливи і газу, але ні одна крапля не сміє бути ужита для невоєнних цілей.

БРИТАНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ПРОВІДНИК ПРОМОВЛЯЄ РАДІОМ ДО НІМЦІВ.

ЛОНДОН. — Вільям Лотер, президент майнерської юнії, виступив за посередництвом радія промову до німецьких майнерів, в котрій запевняв німців, що британські майнери добувають шораз більше вугля та що вони вважають своєю першою ціллю побити Гітлера.

РАНЕНИХ АМЕРИКАНЦІВ ВЕЗУТЬ ДО БРИТАНІЇ.

ЛОНДОН. — Сюди прибув транспорт ранених алятинських військ, у тому числі 118 ранених американців з Північної Африки. Вони приїжджають на спеціальне лікування в британських шпиталів. У розмовах з британськими газетами американські воїни висказували нетерплячку: вони почувають, що вони мають зробити певну роботу в Африці, й вони хочуть зробити її як найскорше.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запорізька Січ, від. 155, подає до відома, що на річних зборах вибрано такий новий уряд на рік 1943: Іван Будняк, предс.; Іван Гурник, кас.; Василь Дригінч, кас.; Мик. Олійник, кас.; Мик. Чупер, фін. секр.; П. Шуцький, рек. секр.; контролери: Мик. Чабрак, Мик. Колодій, Ал. Галузяк; маршали: Іван Петринка, Пандо Король, назирає хор: Бенедикт Карлаш, Фіосиф Гіпак, Петро Скошинець. Збори будуть відбуватися в другу неділю по першій, в галі Народ. Дому. Наступні збори відбуватимуться в неділю, 10. січня, в галі 4. поповзів, в галі Нор. Дому. Присмо члени прийняти на означений час; різнож просимо тих членів і члениць, які були суспендовані в грудні, аби виправили свої загалогості, а будуть прийняті наново. Адреса нового секретаря: 343 Laurie St., Perth Amboy, N. J. — За уряд: І. Будняк, предс.; В. Дригінч, кас.; М. Чупер, секр.

Нор. Дому. Присмо члени прийняти на означений час; різнож просимо тих членів і члениць, які були суспендовані в грудні, аби виправили свої загалогості, а будуть прийняті наново. Адреса нового секретаря: 343 Laurie St., Perth Amboy, N. J. — За уряд: І. Будняк, предс.; В. Дригінч, кас.; М. Чупер, секр.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК
 ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ
МЕБЛІВ
"GRANT CIRCLE
UPHOLSTERY CO., Inc."
 2469 WEBSTER AVENUE
 Near 188th St.
 BRONX, N. Y.
 Має на складі
 РІЗНІ МЕБЛІ
 доброї якості,
 по дешевій
 ціні.
 Telephone:
 FOrdham
 5-4666.

**\$150.00 ЦІЛИЙ
ПОХОРОН**
 і вище
 ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
 І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
 FUNERAL HOME
 433 STATE STREET,
 PERTH AMBOY, N. J.
 Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛІТВИН І СИН
 УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
 Обслуга шпирі і чесна
 383 MORRIS AVENUE,
 cor. Springfield Ave.
 NEWARK, N. J.
 Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
 УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
 заряджує погребом по ціні так
 низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАША.
JOHN BUNKO
 Licensed Undertaker & Embalmer
 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
 Dignified funerals as low as \$150.
 Telephone: GRamercy 7-7661

**ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛІДЕЛЬФІЮ
І ОКОЛИЦІ**

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
 cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
 PHILADELPHIA, PA.
 Tel. Market 1320.
 ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
 УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

 ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
 В БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ
 ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ
 129 EAST 7th STREET,
 NEW YORK, N. Y.
 Tel.: Orchard 4-2568
 BRANCH OFFICE & CHAPEL
 707 PROSPECT AVENUE
 (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
 Tel.: MEtrose 8-6577

GRANNY ORDERED THE FISH PLACED IN A PILE, TO BE DIVIDED. JAGGER OBJECTED. HE HAD CAUGHT THE MOST!

Старушка звелала всю рибу скинути на одну купу, щоб поділити її рівно поміж всіх поділити. Та Джергер запротестував. Він зловив найбільше.

"ISN'T IT A PRINCIPLE OF YOU DEMOCRATIC AMERICANS THAT EVERY MAN KEEPS WHAT HE EARNS?" HE GROWLED.

Тому він хотів задержати для себе найбільше. «Хіба це не є вашою американською засадою, що кожний може своє задержати?» — запитав він хитро.

"YES, WHEN THERE'S ENOUGH FOR ALL. BUT WE BELIEVE IN BEING GOOD NEIGHBORS TOO — HELPING THE UNFORTUNATE!"

"SILLY SENTIMENTALITY!" JAGGER SCOFFED; "WHAT I HAVE I KEEP." SOME OF THE MEN THREATENED HIM!

«Так», відповіла старушка. «Але ми дозволяємо всім задержати їхнє лише тоді, коли для інших є подостатком». «Дурний сентименталізм», відрубав Джергер.

"NO," PETER EGALIS BEGGED; "LET US HAVE PEACE. LET HIM KEEP THEM!" HIS PLEA WAS RESPECTED.

Інші чоловіки втрутилися до того і маючого не вивязалась боротьба. На те Егаліс заявив: «Хай він задержить своє, ради спокою». Інші погодилися з тим.

ТАРЗАН, ч. 695. Зудар.